Zorg gaat door, ook onvrijwillige zorg

Geplaatst op 16 april 2020

Zorg gaat door, ook onvrijwillige zorg. Kom je nou in tijden van corona voor het eerst in aanraking met onvrijwillige zorg? Of is er al sprake van onvrijwillige zorg, maar is er een verandering, onvrede of een wens? De cliëntenvertrouwenspersoon is beschikbaar voor onafhankelijke informatie en advies. Voor cliëntenraden is het goed om na te gaan of huidige en nieuwe cliënten goed geïnformeerd worden over de beschikbaarheid van deze ondersteuning.

Zorg gaat door, ook onvrijwillige zorg

In tijden van corona gaat zorg door. Zorg houdt niet op omdat dit virus het leven ontregelt. De normale gang van zaken verandert, zo past ook de zorg zich aan naar de mogelijkheden. Denk aan zorg op afstand, via internet. Maar veel vormen van zorg kunnen niet uitgesteld of aangepast worden. Denk aan zorg voor mensen met dementie of mensen met een verstandelijke beperking. Die zorg moet doorgaan ondanks de crisis.

Ook onvrijwillige zorg gaat door, zorg waar cliënten het niet mee eens zijn, maar wel noodzakelijk is om onnodig leed te voorkomen aan de cliënt zelf of anderen om hem heen. Denk aan de gesloten afdeling, bedhekken, het vastzetten in de stoel, verplichte medicatie of de rolstoel op de rem die je er zelf niet af kan halen.

Wet zorg en dwang

Vormen van onvrijwillige zorg worden geregeld in de Wet zorg en dwang (Wzd) en de Wet verplichte GGZ (Wvggz). In die wetten staat dat iedereen die met onvrijwillige zorg in aanraking komt recht heeft om met een onafhankelijke cliëntenvertrouwenspersoon (CVP) te praten. Deze cliëntenvertrouwenspersonen hebben specifieke kennis van deze onvrijwillige zorg(wetten).

Verschil vertrouwenspersoon / cliëntenvertrouwenspersoon

Het gaat dus om een andere functie dan de vertrouwenspersoon die in veel zorgorganisaties al beschikbaar is. De vertrouwenspersoon is er voor de reguliere zorg, ondersteuning en wonen door de zorgorganisatie. Deze *cliëntenvertrouwenspersonen* in het kader van de Wzd / Wvggz kunnen je daarentegen juist extra goed informeren over de rechten en plichten van cliënten bij *onvrijwillige zorg.*

Het kan gaan over de mogelijkheden, alternatieven en stappen bij onvrijwillige zorg. Maar ook over waar je als cliënt recht op hebt, wat je mag eisen en wat er anders moet gebeuren als je niet mee wilt werken. Zorgkantoren in de verschillende regio's reiken organisaties aan die deze cliëntenvertrouwenspersonen beschikbaar stellen.

Onvrijwillige zorg in tijden van corona

Door corona kan het zijn dat er meer onvrijwillige zorg moet worden toegepast. Omdat er landelijk is afgesproken dat cliënten binnen moeten blijven en geen bezoek ontvangen, hebben organisaties daar dispensatie (toestemming) voor gekregen. Zo vertelt een van de cliëntenvertrouwenspersonen uit het midden van het land. En zo is ook te lezen op dwangindezorg.nl. De Wzd gaat in deze gevallen niet altijd op door die uitzonderlijke toestemming als gevolg van de coronamaatregelen. Het binnen moeten blijven mag dus zonder Wzd-afspraken en stappenplan. Maar dat geldt niet voor alle vormen van onvrijwillige zorg.

Onafhankelijke informatie en advies

Kom je nou in tijden van corona voor het eerst in aanraking met onvrijwillige zorg? Of is er al sprake van onvrijwillige zorg, maar is er een verandering, onvrede of een wens? Kom je er met de zorgorganisatie niet uit of wil je graag onafhankelijk advies?

Dan kun je zeker ook nu contact opnemen met de cliëntvertrouwenspersoon in jouw regio. Voor informatie, maar ook voor advies wat nu kan en mag en misschien wel moet.

Nu fysiek contact niet is toegestaan wordt er dan samen gekeken naar andere mogelijkheden; een telefonisch consult, beeldbellen of een bezoek op locatie met gepaste afstand. Daar maken jullie samen afspraken over.

Na het gesprek met de cliëntenvertrouwenspersoon maak je nieuwe afspraken met de zorgorganisatie, de Wzd- arts of -functionaris. En worden die nieuwe stappen of afspraken afgestemd, die worden dan ook weer aangepast in het zorgleefplan zodat iedereen goed op de hoogte is. Zijn daar richtlijnen bij in verband met corona? Dan staat alles netjes en duidelijk bij elkaar.

Beschikbaarheid cliëntenvertrouwenspersonen

Het is dus vooral belangrijk dat je weet dat je recht hebt om met iemand te praten die kennis heeft van de (on)mogelijkheden en onafhankelijk is van de zorgorganisatie. Dat je er naar kunt vragen als je zelf, of een naaste in aanraking komt met (onvrijwillige) zorg. We zien graag dat zoveel mogelijk mensen weten van

deze cliëntenvertrouwenspersonen. Spread the word!

Tip voor cliëntenraden: ga na op welke wijze nieuwe en huidige cliënten worden geïnformeerd over de beschikbaarheid van de onafhankelijke cliëntondersteuning, de vertrouwenspersoon (in geval van reguliere zorg) en de cliëntenvertrouwenspersoon (in geval van onvrijwillige zorg).

Niet alleen bij onvrijwillige zorg heb je trouwens de mogelijkheid om onafhankelijke cliëntondersteuning in te winnen. In Nederland heeft iedereen die in aanraking komt met zorg recht op onafhankelijke cliëntondersteuning, de 'Co'. Daarbij gaat het dus wel om alle vormen van zorg en niet alleen onvrijwillige zorg. Deze Co helpt nieuwe of bestaande cliënten wegwijs te worden in zorgland. Welke rechten en plichten heb ik, welke mogelijkheden en keuzes; waar heb ik zelf invloed op? De Co worden door de gemeente beschikbaar gesteld (wmo) of door het zorgkantoor (langdurige zorg). Je kunt worden doorverwezen naar een Co van Zorgbelang of MEE, dat verschilt per gemeente (zie ook dit artikel op cliëntenraad.nl) Sinds de Corona-maatregelen lijken mensen ook de Co's minder te vinden. Komt dit door een afwachtende houding, een andere focus, gebrek aan passende en actuele informatie?

Meer weten?

- LOC maakte handreikingen over de Wet zorg en dwang en Wet verplichte ggz
- Op deze pagina van de website Dwangindezorg.nl vind je informatie over hoe om te gaan met de Wet zorg en dwang in relatie tot het coronavirus.
- Op deze pagina van de website clientondersteuning.co.nl staat informatie over cliëntondersteuning en corona.
- Download de publieksversie van het Kwaliteitskader cliëntenvertrouwenspersoon in de Wet zorg en dwang
- Op de site van de Landelijke Faciliteit CVP zijn contactgegevens te vinden van de CVP's.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: Adviesonderwerpen van de cliëntenraad, Kwaliteit jeugdzorg, Vrijheid en veiligheid, Rechten van mensen, Coronavirus